duomenimis, kape palaidotas 30–50 m. amžiaus vyras.

Ištirti pilkapiai skiriami Rytų Lietuvos pilkapių kultūrinei grupei ir datuojami I tūkst. viduriu – antrąja puse. Kiti pilkapiuose aptikti radiniai (titnago dirbiniai bei nuoskalos, geležies gargažė bei galbūt keramika) liudija šioje vietoje buvus ankstesnes (akmens ir geležies amžiaus) gyvenvietes. Titnaginiai dirbiniai būdingi mezolitui.

GUDELIAI (LENKIŠKĖS) BARROW CEMETERY

In 2006, barrows 12(67) and 13(69) were investigated in Gudeliai (Lenkiškės) barrow cemetery (Vilnius Dist.) (Fig. 1). The barrows had stone circles that had been completely destroyed. In the centre of barrow 12(67), the cremation burial of a 25–40 year old female was found on the primary ground surface (Fig. 2). It contained no grave goods except probably a broken pot that was found at the edge of the mound. Barrow 13(69) contained the cremation burial of a 30–50 year old male, which had been created on the very edge of the barrow in a small pit. Only sherds of at least two pots were found in it. The investigated barrows are typical of the East Lithuanian Barrow culture and date to the middle or 2nd half of the 1st millennium. The remains of Mesolithic and Iron Age settlements were also detected (Fig. 3).

POVILIŠKĖS PILKAPYNAS

Laurynas KURILA

Poviliškės pilkapyno (Ignalinos r.)(A 1545) tyrinėjimai, pradėti 2004 m., buvo tęsiami 2006 m. Pilkapyno teritoriją kertančios kvartalinių linijų proskynos sužalojo 8 sampilus. Du iš jų buvo ištirti 2004–2005 m. V. Šimėno (žr. *ATL 2004 metais*, V., 2006, p. 94–95; *ATL 2005 metais*, V., 2006, p. 103–105). 2006 m. ištirtas pilkapis 3(25) – iš viso 200 m^2 plotas. Tyrinėjimai vykdyti pagal KPD archeologinių vertybių, žalojamų kvartalinių linijų, tyrinėjimų programą.

Pilkapis buvo centrinėje pilkapyno dalyje. Prieš tyrinėjimus sampilas buvo 9,2 m skersmens Š–P kryptimi ir 8,4 m V–R kryptimi bei nuo 0,8 (V pusėje) iki 1,2 m (R pusėje) aukščio. Sampilo pakraščiuose matyti iki 10–15 cm gylio užslinkusių duobių žymės. Duobės yra gana toli nuo sampilo pakraščių. Su jomis pilkapis yra apie 12x13,5 m dydžio. Pilkapio centre matyti senienų ieškotojų iškastų dviejų duobių žymės.

Pilkapis buvo supiltas iš aplinkinio smėlio, greičiausiai iškasto iš sampilą juosusių duobių. Išlikęs sampilo smėlio sluoksnis – iki 55–60 cm storio. Jame buvo nedaug smulkių angliukų. Pilkapio pagrindas (šviesiai pilka žemė) atidengtas po visu pilkapio sampilu. Ties pilkapio centru jis pasiektas apie 75 cm gylyje. Sluoksnis buvo 8–25 cm storio, jame rasta vos keletas stambesnių angliukų, tačiau nebuvo ryškaus degėsių sluoksnelio. Pjūviuose matyti, kad pilkapis buvo supiltas virš nedidelės 15–35 cm aukščio pakilumėlės.

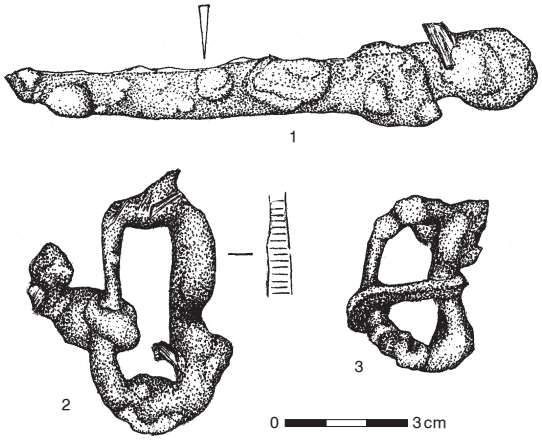
Sampilas buvo apjuostas akmenų vainiku (1–2 pav.), krautu iš vidutinio dydžio (nuo 8x5x5, 12x12x10 iki 46x30x28, 50x49x42 cm) akmenų. Jie išdėstyti gana padrikai 0,5–1,6 m pločio ruožu ir nesudaro taisyklingos kon-

1 pav. Poviliškės pilkapio 3(25) akmenų vainikas ŠV ketvirtyje (fotografuota iš ŠV pusės). *L. Kurilos nuotr.*
Fig. 1. The stone circle in the NW quarter of Poviliškė barrow 3(25) (photographed from the NW).

2 pav. Poviliškės pilkapio 3(25) akmenų vainiko fragmentas ir duobės PV ketvirtyje (fotografuota iš Š pusės). *L. Kurilos nuotr.*
Fig. 2. A fragment of the stone circle and the pits in the SW quarter of Poviliškė barrow 3(25) (photographed from the N).

3 pav. Poviliškės pilkapio 3(25) degintinio kapo radiniai: 1 – peilis, 2, 3 – diržo sagtys (geležis). *G. Piličiauskienės pieš.*
Fig. 3. Finds from the cremation burial in Poviliškė barrow 3(25): 1 – a knife, 2, 3 – belt buckles (iron).

strukcijos. Akmenys sukrauti visu pilkapio perimetru vienu aukštu. Tik keliose vietose jie guli vienas virš kito. Vainiko išorinis skersmuo – 7,7x6,6 m, vidinis – 5,7x5,5 m. Daugumą akmenų guldyti ant pagrindo, tačiau kai kurie yra akivaizdžiai kiek aukščiau, sampilo smėlyje. Reikia manyti, kad vainikas buvo sukrautas būsimo sampilo vietoje, o bepilant pilkapį jo pakraščiuose sumesta dar akmenų.

Pilkapį Š, VPV, PV, P ir R pusėse vainiko išorėje supo penkios nuo 1,35x1 iki 5,2x1,5 m dydžio, iki 53 cm gylio duobės. Duobių užpildas – tamsiai pilka žemė. Didžiausia VPV duobė nutolusi nuo akmenų vainiko beveik per 3 m (panašiai kaip ir nuo gretimo pilkapio), taigi gali būti bendra dviem pilkapiams.

Sampilo centre aptiktas *degintinis kapas*. Kauliukai buvo išbarstyti ant pirminio žemės paviršiaus apie 3x1,6 m dydžio plote, orientuotame ŠR–PV kryptimi. Daugiausia kauliukų buvo ant pilkapio pagrindo, tačiau dalis jų rasta aukščiau, sampilo smėlyje. Greičiausiai jie buvo barstomi bepilant pilkapį. Tarp kaulų buvo keletas stambesnių degėsių. Kapą kiek kliudė sampilo centre iškasta duobė. Tarp kaulų rastos trys neapdegusios geležinės įkapės: peilis ir dvi „B“ formos diržo sagtys (3 pav.). Osteologinės analizės (atliko R. Jankauskas ir tyrinėjimų autorius) duomenimis, kape palaidoti mažiausiai 3 asmenys: per 40 m. amžiaus vyras, per 20 m. amžiaus nenustatytos lyties asmuo ir 10–15 m. amžiaus vaikas ar paauglys.

Kapo PV pakraštyje fiksuotas tamsus apie 15 cm skersmens ir apie 25 cm gylio stulpavietės (?) kontūras. Jame buvo stambesnių angliukų. Smailėjantis stulpavietės (?) dugnas pasiektas kiek aukščiau pilkapio pagrindo. Lieka neaišku, ar ji susijusi su kapu.

Ištirtas pilkapis skiriamas Rytų Lietuvos pilkapių kultūrai ir datuojamas I tūkst. viduriu arba antrąja puse (V–VIII a.).

POVILIŠKĖ BARROW CEMETERY

In 2006 barrow 3(25) was investigated in Poviliškė barrow cemetery (Ignalina Dist.). The barrow had a stone circle (Figs. 1–2) and was surrounded by five pits. One cremation burial, which had been made on the primary ground surface in the centre of the mound, was found in the barrow. The remains of at least three individuals were osteologically identified in it (a male over 40 years of age, an adult of undetermined sex, and a 10–15 year old child or adolescent). The grave contained three uncharred iron artefacts: a knife and two B-shaped buckles (Fig. 3). The investigated barrow is typical of the East Lithuanian Barrow Culture and dates to the middle or the 2nd half of the 1st millennium (5th–8th centuries).